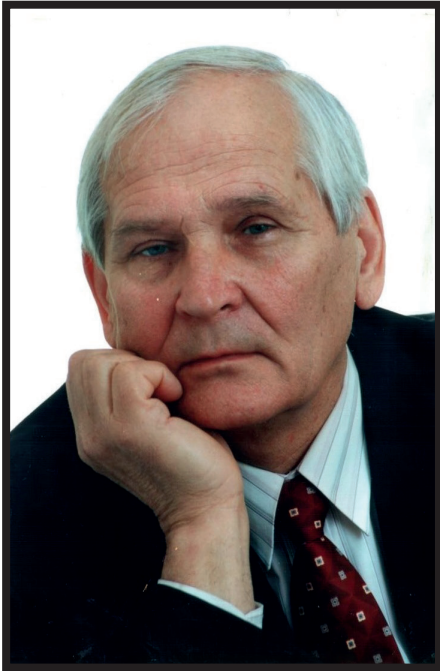

НЕКРОЛОГ

**Академік
Коркушко Олег Васильович
(19.02.1929–01.01.2024)**

З глибоким сумом сповіщаємо, що 1 січня 2024 р. пішов у Вічність Олег Васильович Коркушко – академік Національної академії медичних наук України, член-кореспондент Національної академії наук України, заслужений діяч науки і техніки України, відомий вчений, геронтолог і терапевт, один із фундаторів Академії медичних наук України.

Сімдесят років життя Олег Васильович віддав науковій, науково-організаційній, педагогічній та лікарській діяльності, з яких 63 роки – у Державній установі “Інститут геронтології імені Д.Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України”.

Після закінчення в 1954 р. лікувального факультету Київського медичного інституту завідував сільською амбулаторією на Житомирщині, потім навчався в аспірантурі на кафедрі терапії № 1 Київського інституту удосконалення лікарів, яку очолював професор

Д.Ф. Чеботарьов. З 1958 до 1960 рр. працював асистентом кафедри, вивчав функціональний стан печінки при гнійних захворюваннях легенів, розробляв питання консервативного лікування хворих, їх передопераційної підготовки. Кандидатську дисертацію захистив у 1961 р.

Подальший творчий шлях Олега Васильовича пов’язаний з Інститутом геронтології АМН СРСР (нині – ДУ “Інститут геронтології імені Д.Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України”). У 1964–1978 рр. він керував лабораторією функціональної діагностики, а з 1978 по 2021 р. очолював відділ клінічної фізіології та патології внутрішніх органів. У 1969 р. захистив докторську дисертацію “Клініко-функціональні особливості серцево-судинної системи у літніх, старих людей і довгожителів”, в якій узагальнив результати досліджень функціонального стану серцево-судинної системи при старінні та вперше представив нормативи показників по десятиліттях, які надалі використовувалися для розмежування вікових і патологічних змін.

Характерною особливістю наукової діяльності О.В. Коркушка був тісний зв’язок вирішуваних питань з потребами практичної охорони здоров’я. Його багатогранну діяльність відрізняли глибина наукового пошуку, прагнення дійти до самої суті явищ, що вивчалися, розкрити їх механізми.

У дослідженнях з клінічної фізіології серцево-судинної системи з’ясовані вікові особливості функцій серця, периферичного кровообігу, мікроциркуляції, функціонального стану ендотелію судин, механізмів нейроендокринної регуляції, добових біоритмів. Визначені шляхи підвищення фізичної працездатності людей старшого віку, їх резистентності до впливу стресових чинників. З’ясовано роль ендотеліальної дисфункції та порушень гемостазу в розвитку асоційованих

з віком захворювань серцево-судинної системи. Розроблені і впроваджені нові методи діагностики, лікування і реабілітації хворих літнього віку з ішемічною хворобою серця, гіпертонічною хворобою, порушеннями серцевого ритму, серцевою недостатністю.

У дослідженнях Олега Васильовича з клінічної фізіології дихальної системи визначено вікові особливості вентиляційної функції легень та їх дифузійної здатності, бронхіальної прохідності, регіонарного кровотоку, кисневотранспортної функції еритроцитів, обміну кисню в тканинах. Обґрунтована концепція розвитку гіпоксії при старінні, розкриті її механізми, запропоновані шляхи підвищення стійкості організму до гіпоксії в літньому віці. Разом з цим розроблялися питання патогенезу, діагностики, лікування та реабілітації хворих похилого віку з хронічним обструктивним захворюванням легенів.

Завдяки науковим дослідженням О.В. Коркушка розкрито вікові особливості патогенезу захворювань системи травлення. Показана роль нейрогуморальних механізмів у формуванні вікових змін моторної і секреторної функції шлунка, зовнішньосекреторної функції підшлункової залози, вдосконалено методи діагностики, лікування і профілактики захворювань системи травлення у осіб похилого та старечого віку.

Одним з пріоритетних напрямків наукової діяльності академіка О.В. Коркушка була розробка концепції пришвидшеного старіння людини, методів визначення біологічного та функціонального віку, обґрунтування і впровадження раціональних режимів фізичних та інтервальних гіпоксичних тренувань, оптимальних схем застосування геропротекторів для сповільнення процесів пришвидшеного старіння та лікування вікасоційованої патології.

Протягом останнього десятиріччя вчений розробляв актуальну проблему розвитку переддіабетичних порушень вуглеводного обміну при старінні, передумов і механізмів їх розвитку, зв'язку із факторами кар-

діоваскулярного ризику, обґрунтував нові підходи до корекції цих порушень у людей похилого віку. Під керівництвом Олега Васильовича виконано цикл робіт, що дало змогу з'ясувати особливості переддіабетичних порушень вуглеводного обміну залежно від віку, визначити їх частоту і структуру, передумови і механізми розвитку, зв'язок із факторами кардіоваскулярного ризику, удосконалити діагностику інсулінорезистентності та дисфункції β -клітин острівців підшлункової залози, обґрунтувати нові методи корекції переддіабетичних порушень та визначити їх ефективність у осіб похилого віку. Впровадження результатів досліджень академіка О.В. Коркушка та його наукової школи в практичну медицину дало змогу суттєво підвищити ефективність лікування захворювань внутрішніх органів у осіб похилого віку.

Олег Васильович завжди сприяв розвитку та становленню молодих вчених, які потім стали відомими науковцями та клініцистами. Він завжди ділився своїми знаннями та досвідом з молодими науковцями-колегами, був небайдужим і відстоював інтереси справи. Під його керівництвом підготовлено і захищено 20 докторських і 69 кандидатських дисертацій, пройшли навчання понад 220 аспірантів і клінічних ординаторів.

О.В. Коркушко автор понад 900 наукових праць, у тому числі 17 монографій. Серед них – «Передчасне старіння людини», «Клінічна кардіологія в геріатрії», «Гіпоксія і старіння», «Серцево-судинна система і вік», «Неспецифічні захворювання легенів в геріатричній практиці», «Система згортання крові при старінні», «Геріатрія в терапевтичній практиці», «Пептидні препарати тимуса і епіфіза в профілактиці пришвидшеного старіння», «Аналіз варіабельної ритму серця в клінічній практиці: вікові аспекти», «Передчасне старіння: фактори ризику, діагностика, засоби попередження, метаболічна терапія», «Пінеальна залоза. Шляхи корекції при старінні», «Тромбоцити: фізіологія, морфологія, вікові і патологічні особливості, антитромбоцитар-

на терапія», «Гіпоксія як метод підвищення адаптаційної здатності організму».

Свою наукову і педагогічну діяльність О.В. Коркушко поєднував з великою науково-організаційною роботою. Упродовж багатьох років він був заступником голови правління наукового медичного товариства геронтологів і геріатрів, головою проблемної комісії Наукової ради з геронтології та геріатрії, заступником редактора розділу «Геронтологія» Великої медичної енциклопедії, головним редактором журналу «Кровообіг та гемостаз», президентом української асоціації «Мікроциркуляція, гемореологія, тромботворення», членом редакційних рад багатьох вітчизняних і зарубіжних наукових видань, почесним членом геронтологічних товариств Німеччини і Болгарії.

Дослідження вченого в галузі вікової фізіології, клінічної геронтології і геріатрії отримали визнання у науковому світі в нашій країні та за її межами. Олег Васильович – заслужений діяч науки і техніки України, лауреат трьох державних премій УРСР

(1984) та України (1997, 2003). За монографію «Геріатрія в терапевтичній практиці» О.В. Коркушко був удостоєний премії імені академіка М.Д. Стражеска НАН України, за монографію «Пінеальна залоза. Шляхи корекції при старінні» – премії імені Д.Ф. Чеботарьова НАН України, за цикл наукових праць з розробки проблеми асоційованих з віком порушень вуглеводного обміну – премії імені Л.Т. Малої НАМН України.

За вагомий внесок у розвиток Національної академії медичних наук України та з нагоди її 25-річчя він нагороджений Орденом Преподобного Агапіта Цілителя Печерського, а з нагоди 100-річчя Національної академії наук йому вручили пам'ятну медаль НАН України.

Колектив Державної установи “Інститут геронтології імені Д.Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України” виражає свою скорботу, любов та шану нашому вчителю, видатному вченому і клініцисту. Він залишиться в наших серцях як чудова людина, особистість з високою внутрішньою організацією, професіонал своєї справи.